

بهش: سیسته مه سیاسییه کان و سیاسه تی گشتی

کۆلیژ: زانسته سیاسییه کان

زانکۆ: زانکۆی سه لاهه دین

بابهت: پارته سیاسییه کان

پهرتووکی کۆرس – قۆناغی سییه م / سیسته می سالانه

ناوی مامۆستا: پ.ی.د. موفق عادل عمر

سالی خویندن: (2023 / 2022)

پەرتووكى كۆرس Course Book

1. ناوى كۆرس	بابەتى پارتە سىياسىيەكان/كۆرسى يەكەم ودووم
2. ناوى مامۇستاي بەرپرس	پ.ى.د. موفق عادل عمر
3. بەش/ كۆلىژ	بەشى سىستەمە سىياسىيەكان و سىياسەتى گشتى / كۆلىژى زانستەسىياسىيەكان
4. پەيوەندى	نېمىل: muwafaq.omar@su.edu.krd
5. يەكەى خويندن (بە سەعات) لە هەفتەيەك	(2) دوو كاتزىمىر
6. ژمارەى كارکردن	
7. كۆدى كۆرس	
8. پروفایەلى مامۇستا	پ.ى.د. موفق عادل عمر بەكالورىوس لە پەيوەندىيە نىودەولەتییەكان لە زانكۆى غازى لە وولاتى توركيا. ماستەر و دكتورای لە پەيوەندىيە نىودەولەتییەكان لە زانكۆى غازى لە ئەنقەرە بە دەست هیئاو، مامۇستا لە بەشى سىستەمە سىياسىيەكان و سىياسەتى گشتى لە كۆلىژى زانستە سىياسىيەكان لە زانكۆى سەلاحەدىن، پىشتەر كارى كردوو وەك وانەبىژ لە چەندىن زانكۆ. بەشدارى چەندىن كۆرو سىمىنارو كونفراس كردوو وەك پىشكەشكەر و ئامەدەبوو لەناوودو و دەرەوى وولت.
9. وشە سەرەكیەكان	پارتى سىياسى، توخمەكانى پارتى سىياسى، بەشدارى سىياسى، سىستەمى حیزبى، ھاوپەیمانى حیزبى، پىكھاتەى ناوہخۆی پارتى سىياسى.
10. ناوہرۆكى گشتى كۆرس:	بابەتى پارتە سىياسىيەكان يەكىكە لە بابەتە ھەرە گرنگ و پىويست بۇ قوتابيانى قۇناغى سى يەمى زانستە سىياسىيەكان، چونكە پىش ھەموو شتىك پارتى سىياسى راستەوخۆ پەيوەندى بە چەمكى ديموكراسىيەو ھەيە و تا رادەيەك بویتە پەيوەرىك بۇ چەمكى ديموكراسى لە سىستەمى سىياسى ھەر ولاتكىدا. لە رىگەى ئەم بابەتەو ھەول دەدرى تىشك بخرىتە سەر چەمكى پارتى سىياسى وشىكردنەو ھەى بە شىوازیكى زانستى. بابەتى پارتە سىياسىيەكان ھەلدەستىت بە كارى لىكۆلینەو ھەى لە ئەرك و دەرکەوتن و سەرھەلەدان و پىكھاتە

وتوخمەكانى پارتى سىياسى. لايەنى تيورى پارتە سىياسىيەكان بابەتتىكى ترى لىكۆلئىنەۋەدى پارتە سىياسىيەكانە و لە بەشىكى ترى بابەتەكە و بە مەبەستى زياتر روونكردهۋەدى بابەتەكە بۇ قوتابيان، چەندىن نمونەى جياواز لە پارتى سىياسى دىراسە دەكرىت.

11. نامانجەكانى كۆرس

1. زانىارى:- ئاشناكردى قوتابيان بە بابەتەكانى چەمكى پارتى سىياسى، دەرگەۋتن و سەرھەلدانى پارتى سىياسى، توخمەكانى و ئەرگەكانى پارتى سىياسى، ئەو تيۆرانە كە شىكارى سەرھەلدانى پارتە سىياسىيەكان لە جىھانى سى يەم دەكەن، ئەندامىيەتى لە ناو پارتى سىياسى، پىكھاتەى ناۋەخۆيى پارتە سىياسىيەكان، سەرگرديەتى پارتى سىياسى، سىستەمى حىزبى، ھاۋپەيمانى حىزبى، چاكسازى پارتە سىياسىيەكان، نمونەكانى پارتە سىياسىيەكان.

2. رايىنان:- رايىنانى قوتابى لەسەر شىكرندنەۋەدى ئەرك و توخمەكان و خودى پارتە سىياسىيەكان لە سىستەمەكانى دىموكراسى و دىكتاتورىدا.

3. پەرۋەردە:- گۆرىنى رەفتارى قوتابى و چۆنىيەتى ھەلسوگوتكردى بەرانبەر بە پارتە سىياسىيە ناۋەخۆيى و دەرەگىەكان.

12. نەرگەكانى قوتابى

ئەركى قوتابى لەم كۆرسە پىكدىت لە پابەند بوونى بە سىستەمى ئاۋىتە بۇ خويىندى بابەتەكە كە برىتتە لە شىۋەى ئەلىكترونى و ئۇنلاين لە نىۋەى سالى يەكەم و ئەگەر بارى تەندروستى ۋەك ئىستا بەردەۋام بوو، ئەۋە لە نىۋەى دوۋەمى سالى خويىندى لەم سالە دەبىتە شىۋازى نامادەبوون لە ھۆلەكانى خويىندا. ھەرۋەھا لە رىگەى بەكارھىنانى گوگل كلاس روم، كلاسى ئەلىكترونى بۇ قوتابيان دەكرىتەۋە كە لە رىگەى ئەم كلاسەۋە پەيوەندى نىۋان مامۇستاي بابەت و قوتابيانى سەبارەت بە بابەتەكە بەردەۋام دەبىت بە بى بچران و پىۋىستە قوتابى رۆزانە پىش وانە، بابەتە دىارىكرادەكان بخويىنىت تاكو بتوانىت بابەتەكە پىش ئەنجامدانى تاقىكرندنەۋەكان كونترول بكات، ۋەبى قوتابى پابەند بىت بە شىۋازى خويىندى ئاۋىتە و پىش تاقىكرندنەۋەكان بابەتەكە بە ۋوردى بخويىنىت.

13. رىگەى وانە ۋوتنەۋە

لە رىگەى موحازەرە و گفتوگۆ و رىگەى (العصف الذهنى) ، شىۋازى ۆرك شۆپ ، بەگروپ كرىدى قوتابيان، مامۇستا بابەتەكە پىشكەش دەكات. سوود لە بەكارھىنانى داتاشۇ دەبىنرىت بە مەبەستى نامىشكردى كورتەى وانەكان لە كاتى تۆمارى فىدىۋىيى و ۋوتنەۋەى وانەكان لە ھۆلدا. واتا وانەكان لە رىگەى پىشكەشكردى (سلايتى) پاۋەرپوئىنت دەبىت كە مامۇستا ۋەك پوختەبىكى تىرو تەسەل نامادەى كرىدوۋە، ھەرۋەھا لەكاتى نامىشكردى سلايتەكان لە رىگەى داتاشۇ مامۇستا ھەلدەستىت بە بەكارھىنانى تەختەى سىپى بۇ پىدانى

روونکردنه‌وهی زیاتر بۆ ئەو بابەتانهی که پێویسته روونکریت، به مەبهستی تیگه‌یشتنی بابەتەکه به بێ کەم و کوری، قوتابیان دەتوانن سوود وەرگیرن له نمایشی سلایتەکان که له رێگه‌ی داتاشۆ و روونکردنه‌کان پێشکەشیان ده‌کریت.

14. سیستەمی هەڵسەنگاندن

به درێژایی ئەم ساله‌ی خویندن، دوو تاقیکردنه‌وه‌ی سەرەکی ئەنجام ده‌دری‌ت که هەر یه‌کییان 15% نمره‌ی له‌سەرە، هه‌روه‌ها 10% نمره‌کان له رێگه‌ی کویزی رۆژانه وچالاکي به‌رده‌وامی قوتابی هه‌ژمار ده‌کری‌ت به‌م جو‌ره تیکرای نمره‌ی کۆشش ده‌بیته 40 نمره. له کوتایی سالی خویندن تاقیکردنه‌وه‌ی کوتایی بابەتەکه ئەنجام ده‌دری‌ت که 60% نمره‌ی له‌سەرە .

15. دەرئەنجامه‌کانی فیربوون

ئامانجی سەرەکی خویندنی ئەم بابەتە خۆی له‌وه‌دا ده‌بینیته‌وه که‌وا هۆکارێکه بۆ ئاشناکردنی قوتابیانی به‌شی زانسته سیاسییه‌کان به‌گرنگی پارتە سیاسییه‌کان وه‌ک ریکخراویک که کاریگه‌ری ده‌خاته سەر پرۆسه‌ی سیاسی تا راده‌یه‌کی زۆر سوودی لێ‌وه‌رده‌گرن به مەبه‌ستی تیشک خستنه‌سەر په‌یوه‌ندی نیوان پارتە سیاسییه‌کان له‌لایه‌ک وکومه‌لگا و سیستەمی سیاسی له‌لایه‌کی تره‌وه. وه‌هه‌روه‌ها ئاشنا‌ده‌بن به‌و ریکار و ریسایانه‌ی که‌وا ده‌بنه‌ هۆی دروستکردنی دیموکراسیه‌ت و په‌یوه‌ندی له‌گه‌ل سیاسه‌تی گشتی. ناوه‌رۆکی ئەم کۆرسه زۆر گونجاوه له گه‌ل ئاستی زانستی قوتابیانی زانسته سیاسییه‌کان که ده‌توانن ئەم بابەتە فیربن وتیگه‌ن. به‌م جو‌ره قوتابی له رێگه‌ی ئەم کۆرسه‌وه فیری ئامانجه گشتی و سەر‌ه‌کییه‌کانی پارتە سیاسییه‌کان ده‌بی‌ت و ده‌گاته ئاستی‌ک که ده‌توانی به وردی له خودی پارتی سیاسی تیگات.

16. لیستی سەرچاوه

- سەرچاوه بنه‌رتیه‌کان

1. الأحزاب السياسية، موریس دفرجیة، ترجمة علی مقلد و عبد المحسن سعد، مطبوعات الهيئة العامة لقصور الثقافة، القاهرة، 2011.
2. الأحزاب السياسية، طارق علي الهاشمي، جامعة بغداد.
3. الأحزاب السياسية في العالم الثالث، إسماعيل الغزال حرب، سلسلة دار المعارف، 1987.
4. سەر‌ه‌لدان و به‌رده‌وامی حیزبه سیاسییه‌کان له رۆژئاوا، حوجه‌تولا ئەیوبی، وه‌رگیرانی نازاد وه‌له‌بدگی، ده‌زگای ئاراس، 2007.

- سەرچاوه‌ی سوودبه‌خش

1. دور الأحزاب في التنشئة السياسية في إقليم كردستان، صباح صبحي حيدر، رسالة ماجستير.

<p>2. حزب و ریکخواه سیاسیه عیراقیهکان (0102-0191)، نهکادیمیای هوشیاری و پیگه یاندنی کادیران، سلیمانی، 3102.</p> <p>3. حزبی سیاسی له کۆمه لگای سهردهم، عوسمان علی ویسی، چاپخانهی رۆژههلات، ههولیر، 9002.</p>		
<p>17. بابتهکان</p>		<p>ناوی مامۆستای وانهبیژ</p>
<p>د. موفق عادل عمر</p>		
<p>ههفتهی یهکهم</p>	☐	<p>یهکتر ناسین وپیشهکی له سهر بابتهکه</p>
<p>ههفتهی دووهم</p>	☐	<p>چهمکی پارتی سیاسی</p>
<p>ههفتهی سێ یه</p>	☐	<p>حیزب له دیمووگراسیهتی رۆژئاوا</p>
<p>ههفتهی چوارهم</p>	☐	<p>حیزبی سیاسی له وولاتانی جیهانی سییه</p>
<p>ههفتهی پینجه</p>	☐	<p>پیناسهکردنی پارتیه سیاسییهکان وپیوانهکانی</p>
<p>ههفتهی شهشهم</p>	☐	<p>توخمهکانی پارتیه سیاسییهکان</p>
<p>ههفتهی هههته</p>	☐	<p>دهرکهوتن وسهرهه لسانی پارتیه سیاسییهکان</p>
<p>ههفتهی ههشته</p>	☐	<p>نهرکهکانی پارتیه سیاسییهکان</p>
<p>ههفتهی نۆیه</p>	☐	<p>ئهو تیۆرانهی که شیکاری سهرهه لسانی پارتیه سیاسییهکان له جیهانی سییه دهکن</p>
<p>ههفتهی دهیه</p>	☐	<p>پیکهاتهی ناوهخۆیی پارتیه سیاسییهکان یهکه سهرهکیهکانی پارتی سیاسی</p>

Ministry of Higher Education and Scientific research

ههفتهی یانزدهم	☐	پهپوهندی نیوان یهکه سهرهکیهکانی پارتي سیاسی
ههفتهی دوانزدهم	☐	ههئسهنگاندنی بابتهی مهركهزیهت ونامهركهزیهت
ههفتهی سینزدهم	☐	ئهئندامیهتی لهناو پارتي سیاسی
ههفتهی چواردهم	☐	تافی کردنهوه
ههفتهی پازدهم	☐	تافی کردنهوه
ههفتهی شازدهم	☐	سهركردایهتی پارتي سیاسیهکان
ههفتهی چهفتم	☐	سیستهمی حزبی
ههفتهی ههژدهم	☐	هاوپهیمانی حیزبی
ههفتهی نۆزدهم	☐	چاكسازی پارته سیاسیهکان یهکه م: پارتي سیاسی ودامهزراویهکان
ههفتهی بیستم	☐	دووهم: دیموکراسیهت لهناو پارته سیاسیهکان
ههفتهی بیست و یهکه م	☐	سی یه م: پیداو یستهکانی چاكسازی پارته سیاسیهکان
ههفتهی بیست و دووهم	☐	چوارهم: جوړهکان ونالیهتهکانی چاكسازی پارتهکان
ههفتهی بیست و سی	☐	نموونهکانی پارته سیاسیهکان (پارتي دیموکراتی ئه مریکا)

Ministry of Higher Education and Scientific research

پارتى كۆماری ئەمريكا	☐	هەفتەى بىست و چوار
پارتى دادو گەشەپيدان	☐	هەفتەى بىست و پىنج
ئىخوان موسلمين	☐	هەفتەى بىست و شەش
پارتى نەهزە	☐	هەفتەى بىست و حەوت
پارتى پاريزگارانى بەریتانیا + پارتى كرىكارانى بەریتانیا	☐	هەفتەى بىست و هەشت
پارتى نازى ئەلمانیا + پارتى فاشى ئىتالیا	☐	هەفتەى بىست و نۆ
پارتەكانى كوردستان (پارتى، يەكیتى، گۆران، يەكگرتوو)	☐	هەفتەى سى
تاقى كوردنەو	☐	هەفتەى سى و يەك
تاقى كوردنەو	☐	هەفتەى سى و دوو
18. بابەتى پراكىتىك (ئەگەر هەبىت)		
19. تاقىكردنەوكان		
پ. جىياوازی له نیوان ئەمانەى خوارەو بنوسه:		
1. پەيوەندى بەهیز ولاواز		
2. پەيوەندى ستونى وئاسۆیى		
3. پەيوەندى مەرکەزى ولامەرکەزى		
پ. بنەماكانى دروستبوون وسەرەلدانى پارتە سىاسىيەكان له ولاتانى جیهانى سىيەم جین؟		

